

POLICY OM RIKSBANKENS ARBETE FÖR ATT FÖRHINDRA PENNINGTVÄTT, FINANSIERING AV TERRORISM OCH BROTT MOT INTERNATIONELLA SANKTIONER

BESLUTSDATUM: 2024-12-10
BESLUT AV: Direktionen
ANSVARIG AVDELNING: Riskavdelningen
FÖRVALTNINGSANSVARIG: Compliancechefen
DIARIENUMMER: 2024-01312
HANTERINGSKLASS: ÖPPEN

Policy om Riksbankens arbete för att förhindra penningtvätt, finansiering av terrorism och brott mot internationella sanktioner

Innehåll och syfte

Denna policy beskriver hur Riksbanken ska arbeta för att motverka att Riksbanken utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism eller bryter mot internationella sanktionsföreskrifter. Syftet med denna policy är att fastställa grunderna för detta arbete.

Målgrupp

Denna policy riktar sig till Riksbankens samtliga medarbetare. Begreppet medarbetare avser alla arbetstagare och de uppdragstagare som har tillgång till en riksbanksdator och till Riksbankens system och som deltar i Riksbankens dagliga verksamhet.

Innehållsförteckning

Policy om Riksbankens arbete för att förhindra penningtvätt, finansiering av terrorism och brott mot internationella sanktioner	1
Innehåll och syfte	1
Målgrupp	1
1 Inledning	3
1.1 Bakomliggande regelverk	3
1.2 Definitioner	4
2 Roller och ansvar	4
3 Åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism	5
4 Sanktioner	6
5 Efterlevnad	6
6 Ikraftträdande	6

1 Inledning

Riksbanken som centralbank lyder inte under lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ("penningtvättslagen"). Riksbanken är därför inte skyldig att vidta de åtgärder som anges i den lagen eller föreskrifter som meddelas med stöd av den lagen. Däremot kan Riksbankens anseende komma att skadas allvarligt, och förtroendet för hela det finansiella systemet, kan skadas, om Riksbanken skulle utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Riksbankens medarbetare omfattas däremot av straffrättsliga bestämmelser i lagen (2014:307) om straff för penningtvättbrott som är allmänt tillämpliga på individer och som i det straffrättsliga avseendet kompletterar penningtvättslagen. För att skydda sina medarbetare från att medverka till brott när de utför sina riksbanksuppgifter och för att minimera risken för att förtroendet för Riksbanken skadas använder Riksbanken, i de delar av verksamheten där det finns risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism, penningtvättslagen och Finansinspektionens föreskrifter på området i vägledande syfte.

Vidare omfattas Riksbanken direkt av bestämmelserna i lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner. Enligt denna lag kan den som bryter mot ett förbud i en EU-förordning om ekonomiska sanktioner eller i en kompletterande föreskrift som regeringen beslutat med anledning av sanktionsbeslut utfärdat av FN eller EU under vissa omständigheter dömas till straff. Mot denna bakgrund reglerar denna policy även hur Riksbanken arbetar för att efterleva sanktionslagstiftningen.

1.1 Bakomliggande regelverk

1.1.1 Tillämpliga regelverk

Lag (2022:1568) om Sveriges riksbank

Lag (2014:307) om straff för penningtvättbrott

Lag (1996:95) om vissa internationella sanktioner

1.1.2 Regelverk som Riksbanken använder i vägledande syfte

Lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen)

Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2017:11) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

1.2 Definitioner

Penningtvätt har samma innebörd som i 1 kap. 6 § penningtvättslagen.

Detta innebär åtgärder med avseende på pengar eller annan egendom som härrör från brott eller brottslig verksamhet som kan dölja egendomens samband med brott eller brottslig verksamhet, kan främja möjligheterna för någon att tillgodogöra sig egendomen eller dess värde, kan främja möjligheterna för någon att undandra sig rättsliga påföljder, eller innebär att någon förvärvar, innehar, hävdar rätt till eller brukar egendomen.

Finansiering av terrorism har samma innebörd som i 1 kap. 7 § penningtvättslagen.

Detta innebär i korthet att samla in, ta emot eller tillhandahålla pengar eller annan egendom i avsikt att egendomen ska användas eller med vetskap om att den är avsedd att användas för att begå eller på annat sätt medverka till terroristbrott, eller försök, förberedelse eller stämpling till terroristbrott, eller särskilt allvarlig brottslighet.

Internationella sanktioner innebär att begränsningar införs i handlingsfriheten för en specifik stat, en grupp, ett företag eller individ. De sanktioner som gäller i Sverige är beslutade av FN eller EU. samt sanktioner förordnade av svensk regering i beslut eller rekommendationer av FN eller EU som har godkänts av riksdagen.¹

Allmän riskbedömning har samma innebörd som i 2 kap. 1 § punkten 1 penningtvättslagen: och avser en bedömning av hur de produkter och tjänster som tillhandahålls i verksamheten kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism och hur stor risken är för att detta sker.

2 Roller och ansvar

Avdelningschefer ansvarar inom sitt ansvarsområde för att:

- identifiera risken för att den egna avdelningens verksamhet kan komma att utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt att dessa risker värderas, hanteras och rapporteras enligt riskhanteringsprocessen
- de verksamhets specifika allmänna riskbedömningarna genomförs
- risken för brott mot internationella sanktioner i den egna avdelningens verksamhet identifieras samt att dessa risker värderas, hanteras och rapporteras enligt riskhanteringsprocessen
- det finns en verksamhetsanpassad utbildning inom penningtvätt, finansiering av terrorism och internationella sanktioner

¹ Regeringskansliet, Sanktioner, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/utrikes--och-sakerhetspolitik/sanktioner/>, hämtad: 2024-10-31.

- det finns relevanta styrande dokument

Compliance ansvarar för att:

- samordna Riksbankens arbete mot penningtvätt, finansiering av terrorism och brott mot internationella sanktioner
- sammanställa den allmänna riskbedömningen som gäller för hela Riksbanken
- ge verksamheterna råd och stöd i frågor som rör penningtväfts- respektive sanktionsregelverket
- utbilda medarbetarna gällande relevanta regelverk
- rapportering till Polismyndigheten (finanspolisen) vid misstanke om att Riksbankens utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism
Compliance kan utse någon inom verksamheten i sitt ställe för att upprätta dessa rapporter

För **Internrevisionsavdelningens** ansvar inom penningtvättsområdet, se Riksbankens Policy för internrevision.

3 Riksbankens arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Inom Riksbankens verksamhet ska allmänna riskbedömningar göras för att utvärdera om det föreligger en risk att Riksbanken kan komma att utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Det ska finnas relevanta styrande dokument som beskriver hur dessa risker ska hanteras. Dokument ska vara anpassade efter både den specifika verksamhetens risker med stöd i den verksamhetsspecifika allmänna riskbedömningen. För att hantera riskerna för penningtvätt eller finansiering av terrorism ska åtgärder för kundkännedom vidtas i berörda verksamheter. Åtgärderna ska anpassas efter den specifika verksamheten. Uppgifter som har inhämtats i samband med kundkännedsåtgärderna samt den verksamhetsspecifika allmänna riskbedömningen ska ligga till grund för riskbedömning av den enskilda kunden.

Det ska finnas utbildning för samtliga anställda för att säkerställa en kontinuerlig kunskapsuppdatering.

Enligt riksbankslagen² är Riksbanken skyldig att underrätta Polismyndigheten om det i delar av verksamheten uppkommer uppgifter som ger anledning att anta att brott har begåtts, till exempel misstanke om penningtvättsbrott.³

² 7 kap. 23 § lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank

³ I andra fall än vid misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism är det säkerhetsenheten (SÅK) som ansvarar för rapportering till Polismyndigheten.

Rapportering till Polismyndigheten (finanspolisen) ska göras när det gäller misstanke om att en kund försöker utnyttja Riksbanken för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

4 Sanktioner

Det ska årligen utvärderas och dokumenteras i vilka av Riksbankens verksamheter som det förekommer transaktioner/avtal som kan träffas av sanktionslagstiftningen. För Riksbanken innebär sanktionslagstiftningen till exempel ett förbud mot att genomföra transaktioner för fysiska eller juridiska personer som återfinns på en sanktionslista eller ett förbud att ingå avtal och andra förbindelser med en sådan fysisk eller juridisk person.

Riksbanken behöver beakta sanktionslagstiftningen och säkerställa att internationella sanktionsföreskrifter efterlevs, för att förhindra att Riksbanken bryter mot dessa. Verksamheterna ska därför ha regler och-/eller rutinbeskrivningar för hur verksamheten ska förhindra brott mot internationella sanktioner.

Mer information om de sanktioner som gäller i Sverige finns på regeringens hemsida⁴.

5 Efterlevnad

Compliance ansvarar för att övervaka och löpande kontrollera efterlevnaden av denna policy. Compliance ska regelbundet rapportera de risker som har identifierats till direktionen via tertialrapporten.

6 Ikraftträdande

Denna policy träder i kraft den 1 januari 2025. Genom denna policy upphävs tidigare Policy om Riksbankens arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt arbete för att förhindra brott mot internationella sanktioner (dnr 2023-01190) som beslutades den 14 december 2023.

⁴ Regeringskansliet, Sanktioner, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/utrikes--och-sakerhetspolitik/sanktioner/>, hämtad: 2024-10-31.